

Pericopa Șmini - Păcatul lui Nadav și Avihu după Midrașim [anul 5783]

Păcatul lui Nadav și Avihu în pericopa noastră este descrisă în felul următor: „Nadav și Avihu, fii lui Aharon, au luat fiecare fârașul lui pentru foc, au pus foc pe ele, au pus tămâie deasupra și au adus înaintea lui Adonai un foc străin (nepermis), foc pe care El nu li-l poruncise” (Levitic 10:1). Imediat după aceasta citim despre pedeapsa lor: „(Atunci) un foc a ieșit dinaintea lui Adonai și i-a mistuit și ei au murit în fața lui Adonai” (Levitic 10:2). Problema în acest scurt eveniment este stabilirea păcatului celor doi, care a forțat omorârea lor de către Dumnezeu. Căutarea acestui păcat în alte locuri din Tora în care sunt amintiți cei doi frați nu ne ajută (Levitic 16:1, Numeri 3:4, Numeri 26:61). Înțelepții din Talmud și comentatorii de atunci și până astăzi sunt în dezacord despre păcatul lor și propun multe explicații. Noi vom analiza unele dintre ele.

Noi vom căuta în acest articol răspunsuri din nenumăratele midrașim la acest mister. Specialiștii, împart comentariile din midrașim în câteva categorii după ce încearcă să le curețe de influențe helenistice, romane referitoare la distrugerea templului etc. Așa putem observa unele midrașim cu abordare istorică, abordare halahică, adică religioasă și altele.

Midrașim care fac legătura cu contextul

În midrașul VaYikra Raba cap. 2, păcatul celor doi este explicat că ei „erau băuți cu vin”. Această explicație vine din cauza alăturării a ceea ce apare imediat în continuare: „să nu beți vin sau spirtoase” (Levitic 10:9). Această interpretare derivă de la alăturarea apropiată a celor două versete. Alte două explicații se bazează pe contexte mai îndepărtate: una spune că ei au intrat „fără haine pe ei”, iar alta că „au intrat fără să se spele pe mâini și pe picioare”. Acestea nu se bazează pe fapte scrise în Levitic cap. 10, ci din cartea Exod: „Să le faci pantaloni de in ca să-și acopere goliciunea, să fie de la șolduri până la coapse. Aharon și fiii lui să-i poarte când intră în cortul întâlnirii sau când se apropie de altar pentru a sluji în locul sfânt, ca să nu-și atragă nelegiuirea și să moară” (Exod 28:42-43); „Să-și spele mâinile și picioarele ca să nu moară” (Exod 30:21).

În midrașul Pesikta deRav Cahana apare explicația care pare a fi cea mai inedită și apropiată de textul nostru, ei au adus focul dintr-un lighean nepurificat.

Midrașim cu efect educațional

Multe midrașim pun focus pe personalitatea lui Nadav și Avihu: „Au prezentat halacha (lege religioasă) în fața lui Moise, învățătorul lor” (VaYikra Raba cap. 20 și Talmud, tractatul Eruvin 63:a); „Nu s-au sfătuit între ei” (VaYikra Raba cap. 20); „Nu au avut fiii” (VaYikra Raba cap. 20); „Nu au avut neveste” (VaYikra Raba cap. 20); „Au așteptat moartea lui Moise și Aaron: când vor muri acești doi bătrâni?” (Talmud, tractatul Sanhedrin 52:a). Ceea ce este comun la toate aceste explicații este că „focul interzis” și „nu li-l poruncise” nu sunt amintite. Ideea comună a lor este pur educațională.

„Au prezentat halacha (lege religioasă) în fața lui Moise, învățătorul lor”

În VaYikra 20 ne este scris că ei au murit din cauză că „Au prezentat halaha (lege religioasă) în fața lui Moșe, învățătorul lor”. În Talmud, Eruvin 63:a și în alte surse scrie că Nadav și Avihu au spus: „Cu toate că focul coboară din ceruri, este o mițva (poruncă) să o aducem chiar și de oriunde”. Tema în aceste midrașim este relația între profesor și elev. Pare că midrașul ne atenționează despre elevi care prezintă halaha în fața profesorilor lor. Și mai vedem că „oricine se contrazice cu profesorul lui, parcă s-ar contrazice cu divinitatea (*șechina*)” (Talmud, tractatul Sanhedrin 110:a).

„Nu s-au sfătuit între ei”

La concluzia aceasta au ajuns înțelepții din cauza unei probleme gramaticale unice în Tora în acest verset, Levitic 10:1. În contradicție cu regulile gramaticii ebraice, aici nu există acord între subiect și predicat. Subiectul – omul – este la singular pe când predicatul – au luat – este la plural. În limba română în traducerea mea în care am căutat să fiu fidel originalului, pot să pun verbul la plural, cum apare în traduceri. În ebraică expresia pentru reciprocitate este „omul a luat fărășul cu celălalt”, adică subiectul este „om” la singular, iar predicatul „au luat”, la plural.

De la acest dezacord înțelepții au ajuns la concluzia că cei doi frați nu s-au consultat între ei înainte de a aduce „focul străin”, așa cum erau obligați să o facă.

„Nu s-au căsătorit”

Înțelepții au analizat temele legate de căsătorie apreciind importanța lor pentru oameni. Ei au fost contra abordării înțeleptului Ben Azai care și-a umplut sufletul cu învățătura Toraei și nu s-a căsătorit (Talmud, tractatul levamot 63:b). Ei au discutat mult despre vârsta potrivită pentru o persoană la căsătorie. În Talmud, tractatul Kidușin 30:a scrie că Rabi Yișmael spunea că vârsta potrivită este de 20 de ani. Pe de altă parte, Rabi Iehuda în numele lui Rabi Nehemia spune că vârsta este între 16 și 22.

Din cauză că despre Nadav și Avihu scrie „N-au avut fii” (Numeri 3:4 și 1Cronici 24:2), s-a ajuns la concluzia că nu erau căsătoriți. Așa a fost folosit acest episod în disputa cu cei care au susținut să se întârzie vârsta de căsătorie sau să rămâne celibatar. Ceea ce a vrut să ne spună scriptura este că situația de a nu avea fii a pricinuit să nu aibă urmași și linia de moștenire să treacă la ceilalți doi frați, Elazar și Itamar.